

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/166/2017
Identifikačné číslo spisu:	5109233406
Dátum vydania rozhodnutia:	12.12.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:5109233406.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ I. J. a 2/ Y. J. bývajúcich v O., zastúpených spoločnosťou Advokátska kancelária Hudák & Ochodničanová, v.o.s. so sídlom v Žiline, Hodžova č. 208/8, IČO: 50836901, proti žalovaným 1/ I. G., bývajúcemu v X., a 2/ C. E., bývajúcej v O., zastúpeným JUDr. Annou Kecerovou Věselou, advokátkou so sídlom v Rajci, Námestie SNP č. 2/2, o určenie hranice, zákaz vstupu na pozemok, odstránenie oplotenia a o vzájomnom návrhu o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 4 C 228/2009, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 12. novembra 2015 sp. zn. 9 Co 590/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobcovia sa v konaní domáhali, aby súd určil hranicu medzi pozemkom v katastrálnom území O. vedeným v katastri ako parcela č. 141/2 - zastavané plochy a nádvoría vo výmere 400 m² a pozemkom vedeným ako parcela č. 148 - zastavané plochy a nádvoría vo výmere 405 m². Ďalej žiadali, aby súd žalovaným zakázal vstup na parcelu č. 141/2 a uložil im povinnosť odstrániť oplotenie nachádzajúce sa na tejto parcele. Tvrdili, že sú bezpodieloví spoluvlastníci parcely č. 141/2 a rodinného domu so súpisným č. 411, ktorý je postavený na parcele 141/2. Poukazovali na to, že pozemok získali na základe rozhodnutia o jeho pridelení do osobného užívania a zmluva o zriadení tohto práva bola registrovaná štátnym notárstvom.

2. Žalovaní podali v priebehu konania protižalobu, ktorou žiadali určiť, že z parcely č. 141/2 vzniknuté nové parcely č. 141/4 vo výmere 56 m² a č. 141/5 vo výmere 7 m² patria do dedičstva po ich právnom predchodcovi T. G. Tvrdili, že T. G. tieto nehnuteľnosti nadobudol právnym titulom vydržania, čo, napokon, vyplýva aj z rozsudku Okresného súdu Žilina sp. zn. 6 C 689/1989.

3. Rozsudkom z 19. novembra 2014 č.k. 4 C 228/2009-591 Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej

inštalácie“) zamietol žalobu žalobcov a zároveň určil, že pozemok v katastrálnom území O. vytvorený geometrickým plánom z 25. februára 2010 č. 47/2010 a vedený ako parcela č. 141/4 - zastavané plochy vo výmere 56 m² a parcela č. 141/5m - zastavané plochy vo výmere 7 m² (ďalej len „sporný pozemok“) patrí v celosti do dedičstva po T. G., ktorý naposledy býval v O. a zomrel X. júla XXXX.

3.1. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštalácie poukázal na ustanovenia § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“), ďalej § 123, § 124, § 126, § 132, § 134 Občianskeho zákonníka, § 115, § 116, § 145 a § 566 zákona č. 141/1950 Zb. (tzv. Stredného Občianskeho zákonníka) a 108, § 110 a § 113 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon). Uviedol, že žalobcovia svoje vlastníctvo odvodzovali od pridelenia pozemku štátom na výstavbu rodinného domu a následného uzatvorenia dohody o zriadení práva osobného užívania pozemku. Žalovaní tvrdili, že sporné pozemky vydržal ich právny predchodca. Vykonaným dokazovaním dospel súd prvej inštalácie k záveru, že právny predchodca žalovaných (T. G.) vydržal vlastníctvo pozemku zapísaného v pozemkovej knihe ako parcela č. 6937, čo vyplýva aj z právoplatného rozsudku súdu. Ich právny predchodca tento pozemok užíval ako vlastný po výstavbe rodinného domu s príslušenstvom pozemkami, ktoré boli oplotené od roku 1956. Vyvlastňovacie rozhodnutie vydané Okresným národným výborom v Žiline 14. júna 1988 pod č. 459/1988, ktoré sa týkalo parcely č. 6937, je nulité (zmätočné) a nevyvolalo právne účinky. K tomuto záveru dospel súd prvej inštalácie po oboznámení sa s vyvlastňovacím rozhodnutím, na základe ktorého zistil, že v priebehu vyvlastňovacieho konania došlo k chybe pri vypracovaní geometrického plánu, ktorá spočívala v tom, že zameraná bola aj časť pozemku patriaca T. G.. Vyvlastňujúci orgán túto chybu neskôr priznal, v snahe napraviť ju navrhol žalobcom uzatvorenie dohody o zániku ich práva osobného užívania pozemku, k tomu ale nedošlo.

3.2. Z týchto dôvodov súd prvej inštalácie žalobu (žalobcov) zamietol s tým, že nie sú v danej veci aktívne legitimovaní, lebo nie sú vlastníckmi tej časti parcely č. 141/2, o ktorej tvrdia, že ju nadobudli do osobného užívania. Na druhej strane protižalobe (žalovaných) vyhovel preto, lebo sa dôvodne domáhali, že sporný pozemok patrí do dedičstva po ich právnom predchodcovi.

4. Na odvolanie žalobcov Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 12. novembra 2015 sp. zn. 9 Co 590/2015 napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny (§ 219 O.s.p.).

4.1. Odvolací súd sa v odôvodnení stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštalácie. Konštatoval, že bol správny jeho postup, pokiaľ skúmal, či žalobcovia sú vlastníckmi sporného pozemku vo výmere 56 m² a 7 m², alebo či tento pozemok patrí do dedičstva po T. G.. Vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania súd prvej inštalácie správne ustálil skutkový stav, správne postupoval pri hodnotení jednotlivých dôkazov a prijal aj správny právny záver. Podkladom pre vydanie rozhodnutia o pridelení pozemku do osobného užívania žalobcov bolo vyvlastňovacie rozhodnutie, ktoré však bolo zmätočné, nulité a v konečnom dôsledku nemajúce právne účinky. Preto aj dohoda o zriadení práva osobného užívania je v tejto časti neplatná. Keďže žalobcovia nepreukázali, že sa riadnym spôsobom stali spoluvlastníkmi sporného pozemku (teda aj v tej časti, ktorá od roku 1956 bola ohradená plotom a užívaná právnym predchodcom žalovaných), jeho vlastníkom bol v čase svojej smrti T. G.. Súd prvej inštalácie dospel teda k správnej závere, podľa ktorého sporný pozemok patrí do dedičstva po T. G..

4.2. Vzhľadom na to, že žalobcovia neuviedli žiadne skutočnosti, s ktorými by sa riadne nevyrovnal už súd prvej inštalácie, odvolací súd nepovažoval ich odvolanie za dôvodné a rozsudok ako vecne správny potvrdil.

5. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia 23. marca 2016 dovolanie s tým, že rozsudok považujú „za nesúladiť so zákonom“ a ich „dôkazy neboli zohľadňované“. V doplnení dôvodov dovolania žalobcovia spochybňovali správnosť záveru súdov oboch inštalácií o tom, že vydržanie sporného pozemku T. G. bolo potvrdené právoplatným rozsudkom. Súdny uviedli, že T. G. bola rozsudkom „vrátená“ sporná časť parcely, nevysvetlili ale, o ktorý rozsudok ide (nemôže ním byť ale rozsudok Okresného súdu Žilina sp. zn. 6 C 686/1989). Zdôraznili, že pozemok im bol riadne a v súlade so všetkými vtedajšími predpismi pridelený do ich osobného užívania, preto žalovaní nemôžu v súčasnosti tvrdiť, že sporný pozemok nadobudol vydržaním T. G. a že z tohto dôvodu pozemok patrí do dedičstva po ňom. Podľa presvedčenia žalobcov je nesprávny a nepodložený záver súdov, že vyvlastňovacie rozhodnutie je zmätočné a ide o nulitý akt bez právnych účinkov. Toto rozhodnutie totiž nadobudlo právoplatnosť a dosiaľ nebolo nijakým rozhodnutím zmenené alebo zrušené. Prednesy a

vyjadrenia žalovaných sú protirečivé, lebo na jednej strane v konaní tvrdili, že vlastníctvo sporného pozemku nadobudla žalovaná 2/ vydržaním alebo „verbálnou darovacou zmluvou“, na druhej strane ale žiadali určiť, že sporný pozemok patrí do dedičstva po T. G. Súd sa tieto rozpory nepokúsili odstrániť. Rozhodli bez dostatočného obstarania relevantných skutkových zistení a bez odstránenia rozporov v údajoch vyplývajúcich z geometrických plánov. Podľa názoru žalobcov tým došlo k tzv. inej procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Žiadali napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

6. Žalovaní vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že nebolo spísané advokátom a žalobcovia ho nepodali na súde prvej inštancie. Podľa ich názoru nemožno prípustnosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku žalobcov vyvodiť ani z právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016, ale ani z právnej úpravy účinnej po tomto dni. Navrhli, aby dovolací súd neprípustné dovolanie žalobcov odmietol.

7. Dovolanie bolo podané do 30. júna 2016. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

9. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v uskutočnení dovolacieho prieskumu a vydaní (pre dovolateľa) priaznivého rozhodnutia.

9.1. Dovolaná podaná do 30. júna 2016, v prípade ktorých podľa vtedy účinnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania ani pre odmietnutie dovolania, vyvolali procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Do uvedeného dňa zákon nevyžadoval, aby dovolanie spísal advokát; právne účinky podania dovolania malo aj jeho podanie na dovolacom súde.

9.2. Tie dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých bol podľa vtedy účinnej právnej úpravy daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok nemali (porovnaj tiež I. ÚS 4/2011 a II. ÚS 172/03).

10. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní uvedených v bode 9.1., ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej, právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný [viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. PL. ÚS 36/1995].

11. Podľa právneho stavu do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

12. Dovolanie žalobcov smeruje proti rozsudku, ktorý nemá znaky rozsudkov, proti ktorým bolo dovolanie v zmysle § 238 O.s.p. prípustné. Dovolanie žalobcov teda v zmysle tohto ustanovenia nevyvolalo účinky, ktoré by podľa právneho stavu do 30. júna 2016 umožňovali uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

13. V danej veci by preto dovolanie bolo prípustné, iba ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. Dovolatelia procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nenamietali a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

14. Podľa názoru žalobcov došlo v danom prípade k tzv. inej procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Žalobcovia tu síce správne označili dovolacie dôvody, ani nimi tvrdená procesná vada alebo nesprávne právne posúdenie však prípustnosť dovolania do 30. júna 2016 nezakladali.

15. Spochybňujúc správnosť právnych záverov o vydržaní sporného pozemku T. G., resp. o tom, že tento pozemok patrí do dedičstva po ňom, rovnako o tom, že (dosiaľ nikým nezrušené ani nezmenené) vyvlastňovacie rozhodnutie je zmätočné a treba ho považovať za nulitný akt bez právnych účinkov, dovolatelia spochybňujú správnosť právneho posúdenia, na ktorom spočíva dovolaním napadnutý rozsudok.

15.1. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

15.2. Samo nesprávne právne posúdenie ale do 30. júna 2016 nezakladalo prípustnosť dovolania (viď R 54/2012 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

16. Pokiaľ žalobcovia v dovolaní uvádzajú, že súdy nevysvetlili dôsledky, prípadne účinky alebo vecné súvislosti niektorých skutočností, z hľadiska obsahového ide o námietku, že napadnuté rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené, prípadne nepreskúmateľné.

16.1. Namietaná nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou považovaná nie za procesnú vadu konania zakladajúcu prípustnosť dovolania (v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.), ale za tzv. inú vadu konania, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 111/1998). Na tom zotrvalo aj neskoršie zjednocujúce stanovisko R 2/2016; obsah spisu nedáva v danom prípade žiadny dôvod pre uplatnenie druhej vety tohto stanoviska - v dovolaní napadnutom rozhodnutí sú zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody.

16.2. Z napadnutého rozsudku odvolacieho súdu je dostatočne zrejmé, z akých skutkových zistení vychádzal, k akým skutkovým záverom dospel a na základe čoho a z akých dôvodov na zistenom skutkovom podklade zaujal svoje právne závery (poznámka: najvyšší súd, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, neposudzoval správnosť týchto právnych záverov).

17. Pokiaľ dovolatelia namietajú, že súdy nedostatočne zistili skutkový stav, „nezohľadnili dôkazy“, prípadne nevykonali dokazovanie zamerané na odstránenie rozporov vo vyjadreniach žalovaných, svedkov alebo v údajoch obsiahnutých v geometrických plánoch, ide o námietku, že súdy rozhodli bez dostatočného obstarania relevantných skutkových podkladov. Do 30. júna 2016 ale prípustnosť dovolania nezakladalo ani nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012 a pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

18. Dovolací súd vyššie uvedené dopĺňa poukázaním na záver ústavného súdu, podľa ktorého prípustnosť dovolania nezakladá „prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci (viď m. m. IV. ÚS 196/2014).

19. Z dôvodov uvedených vyššie dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcov, ktoré bolo podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 procesne neprípustné, nevyvolalo účinok umožňujúci uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu, ktorý by zostal zachovaný aj po tomto dni (§ 470 ods. 2 CSP).

20. Procesne neprípustné dovolanie žalobcov odmietol najvyšší súd podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP; vzhľadom na (procesný) dôvod odmietnutia dovolania nezaoberal sa jeho opodstatnenosťou.

21. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.